

21.ci Yüzyıla Hazırlık

Bilgi Toplumuna Hazırlık Kurulu Oluşturma Toplantısı'na Hoş Geldiniz

Hazırlayan: Hasan Çoban

Başbakanlık
Devlet Planlama Teşkilatı

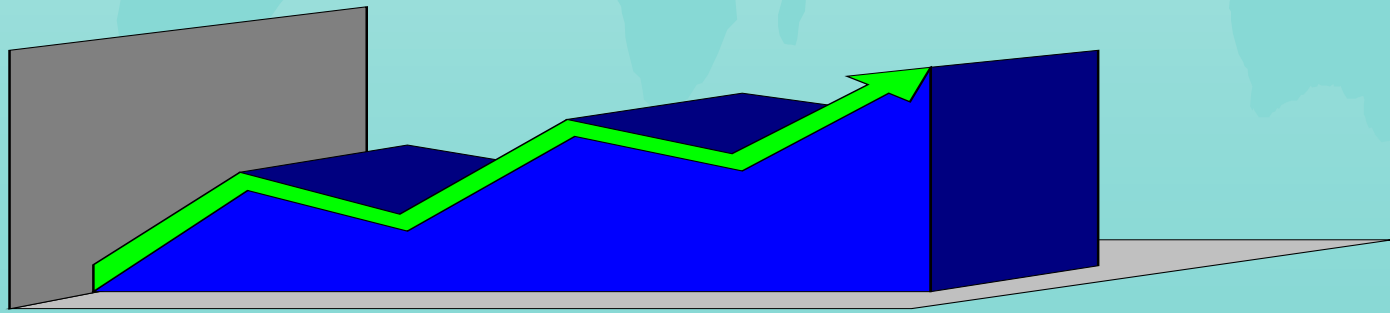
9 Haziran 1998
DPT - H. Çoban

Program

- ◆ **Dünyadaki Yeni Yönelimler**
- ◆ **Bilgi Toplumu Nedir ?**
- ◆ **Diğer Ülkelerde BT Hazırlık Çalışmaları.**
- ◆ **Ülkemizde BT Hazırlık Çalışmaları.**
- ◆ **Toplantıdan Beklentiler.**
- ◆ **Kurul Kimlerden Oluşmalıdır.**
- ◆ **Sonuç**

Gelişmek İçin Değişmek Şarttır

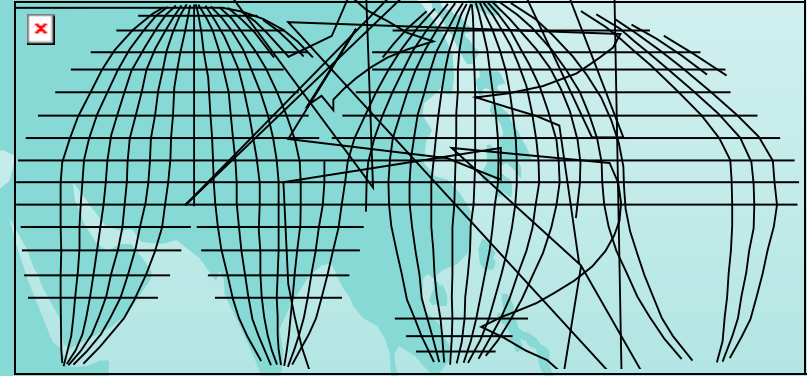
- ◆ Gelişmiş ülkelerin bugünkü durumlarına gelişlerine zemin hazırlayan en önemli faktörlerden biri, kamu ya da özel, idari sistemlerinde yapılan köklü reform ve yeniliklerin süreklilik arz etmesidir

Dünya Nereye Gidiyor?

- ◆ Günümüz dünyasında siyasi, ekonomik ve sosyal konularda hızlı bir değişim ve dönüşüm yaşanmakta,
- ◆ Gelişmiş ülkelerde başlayan bu değişim rüzgarı; iletişim ve bilgi teknolojilerindeki yeni gelişmelere bağlı olarak bilginin akıllara durgunluk verecek derecede artması sebebiyle bütün dünyaya yayılmakta ve
- ◆ **Bilgi Toplumu'na doğru gidilmektedir.**

Dünyada yeni eğilimler:

Bilgi ve yüksek teknolojiye yöneliş

Çevre korumaya duyarlılık

Devleti küçültme

Globalleşme

Bilgisayarlaşma.

Bilgi Toplumu Nedir?

- ◆ Bilgi Toplumu Őu andaki sanayi toplumu yapısından tamamen farklı olacaktır.
- ◆ Bilgi Toplununun oluŐmasında maddi ürünlerin değil, bilgiye dayalı ürünlerin üretimi etkili ve yönlendirici olacaktır.
- ◆ Geleceğin toplumunda esas yapıyı bilgisayar ve iletişim teknolojileri belirleyecektir.

Bilgi Toplumu Nedir?

Halen yaşamakta olduğumuz sanayi toplumu ile bilgi toplumu arasında karşılaştırma yapıldığında bilgi toplumu hakkında aşağıdaki önemli noktalar görülecektir:

Sanayi toplumunda

- ◆ Gelişmenin özünü buhar makinası temsil ederken,
- ◆ maddi üretim ön planda iken,
- ◆ üretim merkezlerini modern fabrikalar temsil ederken,
- ◆ pazarlar yeni yerlerin keşifi ve koloniler edinilmesi ile genişlerken,
- ◆ öncü endüstriler makina, kimya ve inşaat olmasına karşılık,
- ◆ ferdiyetçilik önplana çıkmışken,
- ◆ en önemli sosyo-ekonomik aktiviteler özel, kamu veya özerk devlet kuruluşlarında yürütülürken,

Bilgi Toplumunda:

- ◆ bilgisayar teknolojisi temsil edecektir.
- ◆ zihinsel emek önemli olacaktır.
- ◆ üretim merkezleri bilgisayar merkezleri olacaktır.
- ◆ yenilikçi bilgi potansiyel bilgi pazarı olacaktır.
- ◆ bilgi tabanlı endüstriler esas endüstriler olacaktır.
- ◆ bilginin birlikte üretimi ve kullanımda paylaşım (sinerjik ekonomi) sağlanacaktır.
- ◆ gönüllü kuruluşlar en önemli faaliyet yerleri olacaktır.

Bilgi Toplumu Nedir?

Sanayi toplumunda

- ◆ sosyo-ekonomik sistem özel mülkiyet, serbest rekabet ve karlılıkla karakterize edilmişken,
- ◆ politik sistem parlamenter demokrasi iken,
- ◆ sosyal değişimlerde etkili olan güç işçi kuruluşları olmuşken,
- ◆ Sanayi toplumunda işsizlik, savaşlar ve diktatörlük gibi üç ana sosyal problem varken,
- ◆ ileri aşamada yüksek tüketim toplumu olunmasına karşılık,
- ◆ fiziksel değerlerle fiziksel tatmin sağlanırken,
- ◆ Sanayi toplumunun özü bireyin özgürleşmesi, ferdiyetçilik, hakları olmuşken,

Bilgi Toplumunda:

- ◆ birlikte üretim ve toplumun menfaatini gözetmek önemli olacaktır.
- ◆ Politik sistem katılımcı demokratik sistem olacaktır.
- ◆ sosyal değişikliklerin arkasındaki güç vatandaşlık hareketleri olacaktır.
- ◆ kontrollü toplum olma krizi, kişisel mahremiyetin zedelenmesi, kişisel ve toplu terörün artması ve insanların gelecek şokuna düşmesi temel sosyal problemler olacaktır.
- ◆ ileri aşaması - yüksek bilgi üretme toplumu - olacaktır.
- ◆ amaçların gerçekleştirilmesi ile başarı ihtiyaçlarının tatmini sağlanacak ve manevi değerlere yönelik artacaktır.
- ◆ öz disiplin, toplumsal paylaşım, globalleşme esas olacaktır.

Bilgi Toplumunu Temel Özellikleri

- 1. Bilginin Önem Kazanması**
- 2. Globalleşme**
- 3. Bilgi Sektörünün Doğuşu**
- 4. Çevre Koruma Şuurunun Gelişmesi**
- 5. Kişinin Merkezi Konuma Gelmesi**
- 6. Gönüllü Kuruluşların Etkinleşmesi**
- 7. Örgütlü Toplumun Güçlenmesi**
- 8. Bilgisayarlaşma**

Dünyada Bilgi Toplumuna hazırlık Çalışmaları

Gelişmiş ve gelişmekte olan ve geleceklerini tesadüflere bırakmayan ülkeler, Bilgi Toplumuna geçiş için planlı bir çalışmanın içerisinde olduklarıdır. Hemen hemen hepsinde Bilgi Toplumuna hazırlık konusunda stratejileri belirleyen bir kurul ya da komisyon vardır

ABD

- ◆ **Ulusal Bilgi İletişim İdaresi (National Telecommunications and Information Administration - NTIA):** Ticaret Bakanlığına bağlı olan bu kuruluş bilgi ve iletişim konularında ABD başkanına danışmanlık yapar.
- ◆ **Bilgi Altyapısı Görev Gücü (Information Infrastructure Task Force - IITF):** Kamu kurumlarının üst düzey temsilcilerinden oluşur. Özel sektörle birlikte çalışarak kapsamlı bilgi ve iletişim teknolojisi politikaları üretmektedir.

AVRUPA BİRLİĞİ

Avrupa komisyonu ve Parlementosunun hazırlattığı politika oluşturma belgeleri doğrultusunda kurulan kurullar Avrupa Birliğinin Bilgi Toplumuna geçişi için gerekli politikaları belirlemektedir.

- ◆ **Information Society Project Office (ISPO)**, Bilgi Toplumu politikalarının geniş kesimlere yayılmasını sağlamaktadır.
- ◆ **Information Society Forum** – kullanıcıları, gönüllü kuruluşları, bilgi hizmeti sağlayıcılarını ve diğer ilgili kuruluşları temsil eden 128 kişiden oluşan bir kuruldur.
- ◆ **Inter-Regional Information Society Initiative (IRIS)** – toplumda aşağıdan yukarı politika üretilmesi ve yerel bölgeler düzeyinde uygulamaların başarılı olması için kurulmuştur.

ALMANYA

- ◆ Almanya hükümeti Şubat 1997'de **INFO 2000 – Germany's way towards the Information Society** – Almanya'nı Bilgi Toplumuna geçiş – planını uygulamaya koymuştur.

FİNLANDİYA

Finlandiya'da Finans Bakanlığı ülkenin Bilgi Toplumuna geçiş politikalarının oluşturulmasında koordinasyonu sağlama görevini üstlenmiştir.

- ◆ **Ulusal Bilgi Toplumu Konseyi** Mayıs 1996 da kurulmuştur. Başkanı Devlet Başkanı olan bu kurul Finlandiya'nın en üst düzey koordinasyon kuruludur. Yürütme yetkisi yoktur ancak politikaları belirler projeleri başlatılmasını sağlar.
- ◆ **Bilgi Toplumu Forumu** Ulusal Bilgi Toplumu Konseyi tarafından Ağustos 1996 da kurulmuştur. Üyeleri bürokrat, akademisyen, özel sektör temsilcileri, Bilgi Toplumu ile ilgili olarak medyada yer alan kişilerin temsil edildiği 51 kişiden oluşmaktadır.

FRANSA

- ◆ Fransa'da bilgi ve iletişim hizmetleri konusunda politikalar belirleyen ilgili kuruluşlara ilaveten **Interministerial Committee on the Information and Service Highways** ismi ile Başbakan'ın başkanlığını yaptığı bir kurum kurulmuştur. Bu kurulun 25.Ağustos.1997 de açıklanan programı ile somut projeler uygulamaya geçirilmiştir.

İNGİLTERE

İngiltere’de bilgi Toplumuna hazırlık konusunda sürdürülen faaliyetleri aşağıdaki kurumlar yönlendirmektedirler.

- ◆ **Bakanlar Grubu**, Başbakanın talimatı ile Şubat 1996 da oluşturuldu. Bu Grub bilgi teknolojilerinden ulusal çıkarılara uygun olarak yararlanılması için bakanlıklarda çeşitli girişimler başlatmakla yükümlüdür.
- ◆ Kamu Hizmetleri Bürosu **İngiltere Bilgi Toplumu Projesini** adı altında bir girişim başlatmıştır.
- ◆ 1994 yılında Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından **Bilgi Toplumu Girişimi** başlatılmıştır.

PORTEKİZ

- ◆ Portekiz'de Mart 1996 ayında **Bilgi Toplumu Komitesi** kurulmuştur. Bu komite Bilgi Toplumu için yeşil bildiri hazırlamış ve kamu oyunda tartışmaya açmıştır. Hazırlanan bildiri 1997 Nisan ayında parlamentoda kabul edilmiş ve belirlenen hedeflere ulaşmak için hazırlanan planların 1998 de uygulamaya konulması kararlaştırılmıştır.

JAPONYA

- ◆ Japonya'da 1981-1994 yılları arasında gerçekleştirilen köklü reformların devamı olarak 21.ci yüzyıla girerken yapılması gereken hayati değişiklik ve reformları belirlemek üzere 30.10.1990-30.10.1993 tarihleri arasında üçüncü geçici konsül kurulmuştur. 3.cü konsülün hazırladığı son raporda ülkenin ve uluslararası durumun anlaşılır bir şekilde dikkate alınarak;
- ◆ bürokrasinin azaltılması, yetkilerin dağıtılması, kamu maliyesinin ve işletmeleri yeniden düzenlenmesini ve kapsamlı bir gelişme politikasını destekleyen kamu idari yapısının oluşturulması konularında değişiklikler yapılması teklif edilmiştir.
- ◆ tekif doğrultusunda hazırlanan **“Kamu İdaresinde Bilgisayarlaşmanın Teşviki için Temel Plan”** 25.12.1994 tarihli bakanlar kurulu kararı ile kabul edilmiş ve **Nisan 1995’de** uygulamaya konulmuştur.

KORE

- ◆ 1980 yılında itibaren dört yılda bir **Milli Teknolojilerin Teşviki** toplantıları olmaktadır. Devlet başkanı'nı başkanlık ettiği toplantıda bakanlar, ilgili kuruluş temsilcileri ve sanayi temsilcileri biraraya gelmektedirler.
- ◆ 1990 yılında 'Yıl 2000' projesi başlatılmıştır. Proje ile yazılım, yarı iletkenler, iletişim cihazları, biomühendislik başta olmak üzere 25 sektöre öncelik verilerek desteklenmiştir.
- ◆ Teknoloji ağırlıklı yatırımların artması büyük ölçüde özelleştirmelerin gerçekleştirilmesi ve yabancı sermayenin ülkeye yatırım yapması teşvik edilerek sağlanmıştır.
- ◆ Bilgi iletişim altyapısı (National Information Super highway) projesi başlatılmıştır.

SİNGAPUR

- ◆ Singapur son onbeş yıldır Bilgi Çağının yeni zorunluluklarını karşılayabilmek için kendini hazırlamaktadır.
- ◆ 1986 yılında bilgi teknolojisine dayalı kapsamlı bir ulusal gelişme planı uygulamaya konuldu.
- ◆ 1991 yılına 2000'li yıllar için Singapur'un Bilgi Teknolojisi Ana Planı (**IT 2000 - Singapore's IT Master Plan**) uygulamaya konulmuştur.
- ◆ Singapur'un hedefi (vizyonu) önümüzdeki onbeş yıl içinde "**Gelişmiş Ulusal Bilgi Altyapısı**"nda dünyanın en gelişmiş ülkesi olmaktır.
- ◆ Halen IT 2000 in bir parçası olan "**Singapore ONE**" adlı network projesi ile gelecek beş yılda interaktif Multi-Medya uygulamalarını ve hizmetleri yüksek hızlı her eve, okula ve işyerlerine dağıtabilecektir.

Dünyadaki Son gelişmeler

- ◆ 21. ci Yüzyıla yaklaşırken gelişmiş ülkeler (özellikle Yedi Büyükler) kendi ülkelerinde bilgi altyapılarını kurmalarının ötesinde Ülkelerarası Bilgi alış-verişi yapmak üzere - Global Information Infrastructure- projeler başlatmışlardır.

The G7 Government On-Line Project

Ülkemizde 21.nci Yüzyıla Hazırlık Çalışmaları

- ◆ **Devletin yeniden yapılanması** (hükümetlerce Gündeme getirilir, her nedense bir türlü yapılmaz) ,
- ◆ **Kalkınma Planları ile BT sektörünün teşvik edilmesi (DPT)**
- ◆ **Ulusal Bilgi Konseyi Kurulması (TBMM),**
- ◆ **Devlet Bilgi Sistemi kurulması (DİE),**
- ◆ **Türkiye Ulusal Enfor. Altyapısı Projesi - TUENA (TÜBİTAK),**
- ◆ **İnternet Üst Kurulu oluşturulması (Ulaş.Bkl.),**
- ◆ **Kamu-Net Üst Kurulu kurulması (Başbakanlık) ,**
- ◆ **Türkiye Bilişim Stratejileri Projesi (TBV) başta olmak üzere çeşitli gönüllü kuruluşların çalışmaları vardır.**

Türkiye'de Durum Nedir ?

- ◆ Bazı kamu ve özel kuruluşları birbirinden bağımsız hatta habersiz olarak yürüttükleri yenilenme çalışmaları vardır,
- ◆ Ancak, birbirinden bağımsız yürütüldüklerinden ve ülkemizin Bilgi Toplumu olma yönünde genel bir stratejisi - Siyasi Kararlılık- olmadığından, bu çalışmalar bir ivme kazanamamaktadır.
- ◆ İşin zor olan tarafı bilgi toplumu olmak değil, bilgi toplumu olmak için gerekli politikaları oluşturup kararlılıkla devam ettirmektir.

Günlük Siyasi Tartışmalar

Ne Yapılmalıdır?

- ◆ Ülkemizi bilgi çağına hazırlayacak hertürlü faaliyeti yönlendirecek, kamu ve özel kesime danışmanlık görevi yapacak, ülkenin geleceğine yönelik stratejiler geliştirebilecek ve gelişmeleri koordine edebilecek özelliklere ve yetkilere sahip “Bilgi Toplumuna Hazırlık Kurulu” adı altında bir kurum kurulmalıdır.

Misyon

- ◆ Toplumumuzu, fertleri eğitimli ve asgari refah düzeyine ulaştırarak 21.ci Yüzyılın uluslararası toplumunda yer almasını sağlamak.
- ◆ Bunun için bir “Temel Plan” uygulamaya konulmalıdır.

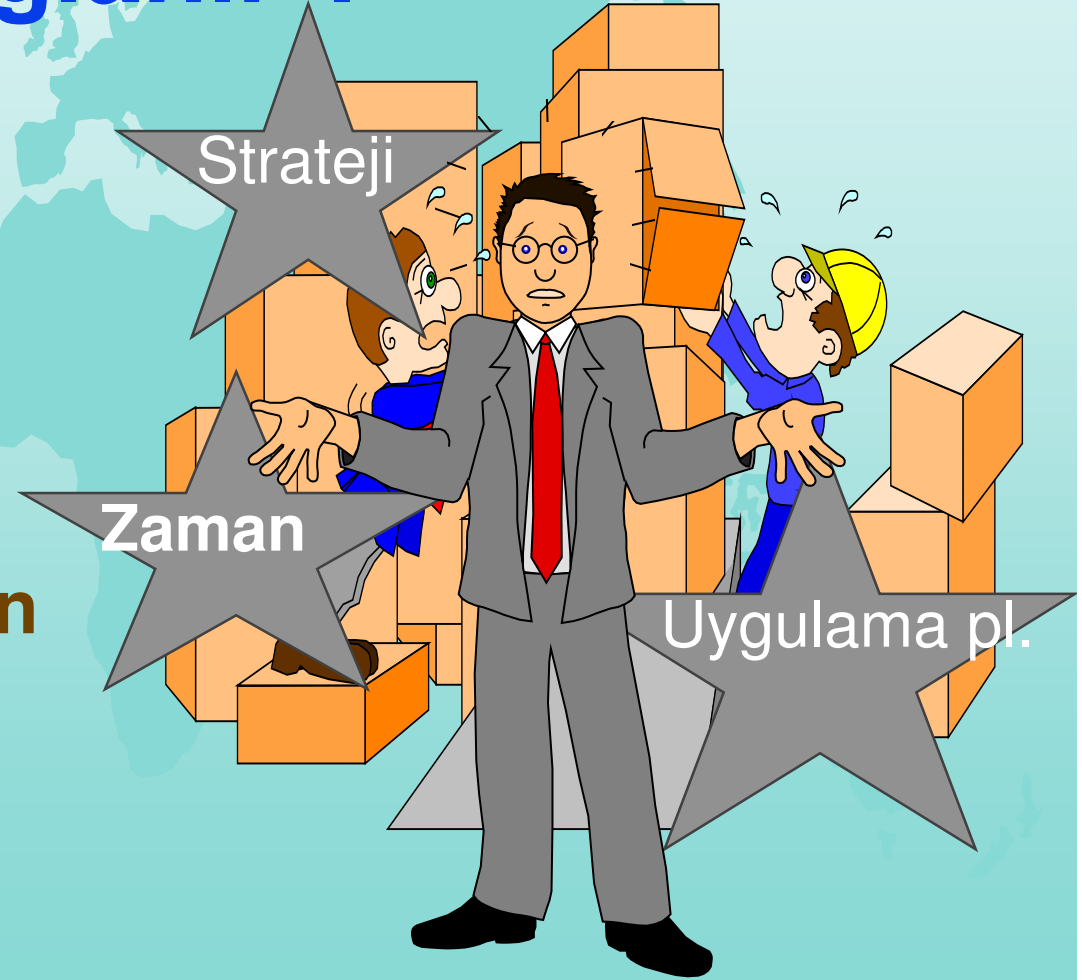
Hedefler

- ❖ İnsanların eğitilmesi (BDE-okul, okuldışı),
- ❖ Devletin Yeniden Yapılanması,
- ❖ İnsanların Geleceğin mesleklerine göre yönlendirilmesi,
- ❖ Elektronik Ticaretin Geliştirilmesi,
- ❖ Bilgisayar Okur-yazarlığının artırılması,
- ❖ Bilgi ve ileri Teknolojilere yönelik yatırımlara öncelik verilmesi,
- ❖ Hızlı iletişim altyapısının kurulması,
- ❖ Yenilikçilik ve girişimciliğin desteklenmesi,
- ❖ Yazılım sektörünün geliştirilmesi ,
- ❖ Ar-Ge'ye gerekli teşvikin sağlanması ve
- ❖ Kamu kuruluşlarının bilgisayar destekli hizmet vermesi

Bilgi Toplumuna Geçiş Nasıl Sağlanır ?

- ◆ **Stratejik Plan yapılmalıdır**
- ◆ **Plan 3-5 yıllık dönemi kapsmalıdır**
- ◆ **Plan her yıl günün şartlarına göre gözden geçirilmelidir**

Kurul Nasıl Oluşturulmalıdır?

- ◆ **Kurulacak Kurulun hizmetlerini yürütecek sorumlu bir kuruluş olmalı.**
- ◆ **Hükümetlere danışmanlık, özel sektöre rehberlik edebilecek etkinliğe sahip olmalı.**
- ◆ **Kurul hem Kamuyu hem özel sektörü hem de kullanıcıları temsil edecek şekilde oluşturulmalıdır.**

Dünyadaki Gelişmeler Takip Edilmelidir

- ◆ **Bilgi Toplumuna geçiş fikrinin canlı tutulması için uluslararası gelişmeler takip edilmeli,**
- ◆ **Bilgi teknolojisi ile ilgili uluslararası kuruluşlara üye olunmalı**
- ◆ **Uluslararası konferanslara katılınmalıdır**

International ICA Conference

Sonuç

- * Hedef: Açık ve Anlaşılır
- * Görev: Planlı ve Koordineli
- * Sonuç: Başarı

Ülkemizin Dünyadaki Gelişmelerden Uzak Kalması Düşünülemez

- ◆ **Devletin, toplumun ve kişilerin faydasız tartışmaları bırakıp dünyadaki gelişmeleri yakından takip ederek kendilerini yenilemeleri gerekir.**

**“Gideceđi Limanı Bilmeyene
Hiç bir Rüzgardan Fayda
Gelmez”**

Geleceęe Birlikte Hazırlanalım

